

УТВЪРДИЛ:

X

Румяна Петкова
Изпълнителен директор

**АНАЛИЗ НА ПОТРЕБНОСТИТЕ ОТ СОЦИАЛНИ УСЛУГИ НА ОБЩИНСКО И
ОБЛАСТНО НИВО, КОИТО СЕ ФИНАНСИРАТ ИЗЦЯЛО ИЛИ ЧАСТИЧНО ОТ
ДЪРЖАВНИЯ БЮДЖЕТ**

ОБЩИНА КРИВОДОЛ

ОБЛАСТ ВРАЦА

2023 година

Съдържание

Увод	3
1 Методология	3
1.1 Цели	3
1.2 Методи и източници на анализа.....	4
2 Показателите в общината по критериите за социални и интегрирани здравно-социални услуги	5
3 Съществуващи социални и интегрирани.....	6
здравно-социални услуги на територията на общината	6
3.1 Социални услуги	7
3.1.1 Социални услуги – делегирани от държавата дейности	7
3.1.2 Социални услуги и интегрирани здравно-социални услуги, които функционират на територията на общината по проекти, финансирани от оперативни програми.....	7
3.2 Интегрирани здравно-социални услуги, делегирани от държавата дейности в община Криводол.....	9
4 Брой на желаещите да ползват социални и интегрирани здравно-социални услуги на територията на община Криводол	9
5 Информация относно броя на лицата от други общини, които ползват социални и интегрирани здравно-социални услуги на територията на община Криводол.....	9
5.1 Потребители от други общини, ползващи социални услуги.....	9
5.2 Потребители от други общини, ползващи интегрирани здравно-социални услуги	9
6 Информация за демографското развитие в община Криводол	9
6.1. Обща характеристика на общината	9
6.2 Население – демографска характеристика.....	10
7 Информация за наличната социална, образователна и здравна инфраструктура в община Криводол.....	12
7.1 Социална инфраструктура.....	13
7.1.1 Социални услуги	13
7.1.2 Жилищни условия	14
7.1.3 Транспортни връзки за достъп на социалните услуги и обезпечаване на ползването им.....	16
7.2 Образование.....	19
7.3 Здравеопазване	21
8 Информация и прогноза за необходимите служители за извършване на дейността по предоставяне на социални и интегрирани здравно-социални услуги	25
8.1 Информация за текущото състояние на работещите в социалните и интегрираните здравно-социални услуги, действащи на територията на общината.....	25
8.2 Информация, относно регистрираните безработни лица на територията на общината.....	26
8.3 Прогноза за необходимите служители за извършване на дейността по предоставяне на социални и интегрирани здравно-социални услуги	26
9 Прогнозиране и планиране на необходимите социални и интегрирани здравно-социални услуги	26
10 Изводи.....	28
11 Приложения.....	30

Увод

Настоящият анализ обобщава резултатите от проучването и оценката на потребностите от социалните и интегрираните здравно-социални услуги на общинско и областно ниво и на максималния брой потребители на тези услуги, за които се осигурява изцяло или частично финансиране от държавния бюджет чрез включването им в Националната карта на социалните услуги по чл. 34 от Закона за социалните услуги, проведено през периода декември 2022 г. - януари 2023 г.

Проучването е извършено на територията на община Криводол с активното участие на Съвета по въпросите на социалните услуги и представители на всички заинтересовани страни в община Криводол - общинска администрация, кметове и кметски наместници, Общински съвет Криводол, териториалната структура на Агенцията за социално подпомагане (АСП), дирекция „Социално подпомагане“ (ДСП), териториалната структура на Агенцията по заетостта (АЗ), дирекция „Бюро по труда“ (ДБТ), Национален статистически институт, представители на РУ на МВР, общопрактикуващи лекари, учебни заведения.

Представеният предварителен доклад ще бъде обсъден в комисиите и утвърден на заседание на Общински съвет Криводол през месец март 2023 г.

1 Методология

Анализът е изготвен от работна група, действаща на доброволен принцип, на база поискана, събрана и обобщена информация от официални източници, включени в процеса на събиране на данни и анализиране – ДСП, съществуващи социални услуги, ДБТ, ГРАО, НСИ и др.

Статистическа информация на общинско ниво дава възможност да се изведат общите тенденции, като основа на планирането на социалните и интегрираните здравно социални услуги на общинско и областно ниво и максималния брой потребители за тези услуги.

При разработването на анализа на потребностите от социални услуги на общинско и областно ниво са включени следните принципи и подходи:

- Партньорство, включващо взаимодействие между всички заинтересовани страни: местни, регионални и държавни институции, ведомства и организации;
- Съответствие с реалните нужди на групите и общностите в риск;
- Изпълнимост и приложимост на планираните социални услуги и мерки;
- Финансова и социална ефективност;
- Равни възможности за достъп;
- Гъвкавост при определянето на съдържанието на планираните услуги.

Събирането и систематизирането на информация от източниците за целите на анализа е извършено в периода декември 2022 г. – януари 2023 г.

1.1 Цели

Проучването на ситуацията в община Криводол е фокусирано върху нуждите от потребностите от социални и интегрирано здравно-социални услуги на общинско и

областно ниво и на максималния брой потребители на тези услуги, за които се осигурява изцяло или частично финансиране от държавния бюджет, разглеждани в общия контекст на социално икономическите проблеми, политики и мерки за социално включване на уязвимите общности и групи от населението в общината.

Целите на проучването са:

- Планиране на социалните услуги на общинско и областно ниво за осигуряване на равен достъп до социални услуги, отговарящи на индивидуалните потребности на лицата на територията на общината, които изцяло съответстват на приоритетите на държавната политика;
- Определяне на потребностите на общината от социални услуги на общинско и областно ниво, които се финансират изцяло или частично от държавния бюджет;
- Определяне на максималния брой потребители на всички социални услуги, за които се осигурява изцяло или частично финансиране от държавния бюджет.
- Предоставянето на социални услуги в общността и в семейна среда са акцент върху индивидуалността и потребностите на децата с увреждания, лицата в надтрудоспособна възраст, самотноживеещи, в невъзможност за самообслужване и др.
- Насочване към социално включване и превенция на изключване от социалния живот на уязвимите групи в общината;
- Събиране на детайлна информация за лицата и групите в риск, които да бъдат обхванати от социални услуги и/или от съпътстващи мерки за социално включване.
- Да се очертае общата социално-демографска и икономическа картина на населението в община Криводол – проблематика, настояща ситуация и тенденции в развитието;
- Да се оценят възможностите на наличните ресурси, както за подкрепа на идентифицираните групи в риск чрез развитие на социалните услуги, мерки за преодоляване на създадените проблеми, така и за превенция на риска.

1.2 Методи и източници на анализа

Използваните методи за събиране на информация включват:

- Документално проучване на съществуващи анализи, доклади, стратегически документи на местната администрация (стратегии, дългосрочни програми и планове за развитие);
- Систематизиране и обобщаване на статистически данни за периода 2017 – 2021 г., регулярно събирани от общинската администрация и местно базираните държавни институции;
- Събиране на допълнителна статистическа информация от кметове и кметски наместници на прилежащите към общината села за ключови рискови групи по населени места;
- Посещение на място за наблюдение, срещи и дискусии с представители на социални услуги, целеви общности и групи в риск

Официални източници на информация за целите на анализа на потребностите от социални и интегрирани здравно-социални услуги и тяхното планиране които са ползвани са както следва:

- Национален статистически институт;
- РЗИ – Враца;
- органите, които по силата на закон имат право да събират и административат съответните данни териториалните структури на - Агенцията за социално подпомагане (АСП) дирекция „Социално подпомагане” (ДСП); Агенцията по заетостта (АЗ), дирекция „Бюро по труда“ (ДБТ);
- проведени от Община Криводол специално за целите на планирането на социалните услуги проучвания;
- анализи, доклади, стратегически документи, програми и планове за развитие на областно и местно ниво;
- статистически бази-данни, събирани и актуализирани от Общинска администрация Криводол – звено ГРАО и дирекция „Специализирана администрация”;
- документи по отношение на деца в риск на Местна комисия за борба срещу противообществените прояви на малолетни и непълнолетни, РУ на МВР, Детска педагогическа стая;
- данни, документация и експертиза от дирекция „Специализирана администрация“ - община Криводол, териториална структура на - Агенцията за социално подпомагане (АСП) дирекция „Социално подпомагане” (ДСП) за действащите социални услуги в общината;
- анализи и доклади на училища, детски градини, лични лекари и пр.;
- информация от областно пътно управление Враца

В резултат на анализирани документи и индивидуалните разговори със заинтересовани лица и ползватели на социалните услуги е събрана и обобщена качествена информация за нагласите, мненията, позициите и очакванията на различните участници в предоставянето на услугите.

При обработването на данните и анализа на ситуацията са прилагани количествени и качествени критерии, сравнителен анализ на състоянието и тенденциите в свързаните сектори, анализ на силните и слабите страни.

2 Показателите в общината по критериите за социални и интегрирани здравно-социални услуги

№	Наименование на критерия	Данни за община Криводол (брой)
1	общ брой на населението	8 983
2	общ брой на пълнолетните лица	7 477
3	общ брой на децата до 18-годишна възраст	1 430
4	общ брой на лицата в надтрудоспособна възраст	3 020
5	общ брой на пълнолетните лица с трайни увреждания	728
6	общ брой на децата с трайни увреждания до 18-годишна възраст	91
7	общ брой на децата от 0 до 7 г.	560
8	общ брой на лицата с трайни увреждания	1 109

9	общ брой на пълнолетните лица с трайни увреждания в трудоспособна възраст	813
10	общ брой на децата с трайни увреждания, живеещи в домашна среда	91
11	брой на пълнолетните лица с трайни увреждания в невъзможност за самообслужване, живеещи в домашна среда	395
12	брой на децата без увреждания до 18-годишна възраст	1 339
13	общ брой на пълнолетните лица с психични разстройства	31
14	брой на пълнолетните лица с психични разстройства в невъзможност за самообслужване, живеещи в домашна среда	9
15	общ брой на пълнолетните лица с интелектуални затруднения	67
16	брой на пълнолетните лица с интелектуални затруднения в невъзможност за самообслужване, живеещи в домашна среда	15
17	общ брой на пълнолетните лица с физически увреждания	330
18	брой на пълнолетните лица с физически увреждания в невъзможност за самообслужване, живеещи в домашна среда	215
19	общ брой на пълнолетните лица с деменция	118
20	брой на пълнолетните лица с деменция в невъзможност за самообслужване, живеещи в домашна среда	98
21	общ брой на пълнолетните лица със сетивни увреждания	44
22	брой на пълнолетните лица със сетивни увреждания в невъзможност за самообслужване, живеещи в домашна среда	11
23	брой на лицата в надтрудоспособна възраст без увреждания	2 261
24	брой на лицата в надтрудоспособна възраст без увреждания в невъзможност за самообслужване, живеещи в домашна среда	759
25	брой на живеещите в домашна среда деца с трайни увреждания	91
26	общ брой на пълнолетните лица с трайни увреждания с определена чужда помощ	197
27	брой на живеещите в домашна среда пълнолетни лица с трайни увреждания с определена чужда помощ	192
28	общ брой на лицата в надтрудоспособна възраст в невъзможност за самообслужване	749
29	брой на живеещите в домашна среда лица в надтрудоспособна възраст в невъзможност за самообслужване	745

3 Съществуващи социални и интегрирани здравно-социални услуги на територията на общината

На територията на община Криводол към момента на изготвяне на анализа функционира единствено услугата „Асистентска подкрепа“, създадена по решение на

Общински съвет Криводол на основание чл. 21, ал. 1, т. 23 от ЗМСМА, чл. 15, т. 10, чл. 17, ал. 3, чл. 25, ал. 2, чл. 29, ал. 3, т. 1 и чл. 93 от Закона за социалните услуги и чл. 83 и чл. 84 от Правилника за прилагане на Закона за социалните услуги (чл. 11 ал. 10/11 от Закона за публичните финанси), и Заповед РД-01-2428/22.12.2020г. на Румяна Петкова - Изпълнителен Директор на Агенция „Социално подпомагане“.

Във връзка със чл. 51 от ЗДБРБ за 2021 г. и т. 1, 4 и 13 от РМС № 790/30.10.2020 г. за приемане на стандарти за делегираните от държавата дейности с натурални и стойностни показатели през 2021 г., Общински съвет Криводол създава нова социална услуга „Асистентска подкрепа“ в община Криводол, делегирана от държавата дейност, считано от 01.01.2021 г.

Социалната услуга „Асистентска подкрепа“ се администрира и управлява от Дирекция „Специализирана администрация“ в Община Криводол, служителите от която организират и изпълняват всички дейности, свързани с прякото предоставяне на социалната услугата съгласно ЗСУ, ППЗСУ и заповедите на кмета на общината.

3.1 Социални услуги

3.1.1 Социални услуги – делегирани от държавата дейности

Асистентска подкрепа						
Място	Брой субсидирани потребители	Брой обслужвани лица	Брой чакащи лица	Брой асистенти	Брой лица, администриращи услугата	Териториален обхват
Адрес: гр. Криводол ул. "Освобождение №13	38	38	0	16	3	територията на цялата община

3.1.2 Социални услуги и интегрирани здравно-социални услуги, които функционират на територията на общината по проекти, финансирани от оперативни програми

- община Криводол е кандидатствала с проект с рег.№ **BG05SFPR002-2.003-0033-Бъдеще за децата на община Криводол**

Програма "Развитие на човешките ресурси" 2021-2027, **BG05SFPR002-2.003 - БЪДЕЩЕ ЗА ДЕЦАТА**

Социална услуга/ място предоставяне	Финансирана по операция	Точна дата на приключване на проекта	Извършвани дейности, съотносими към услугите по чл. 15 от ЗСУ	Целева група	Брой места	Заетост ¹ брой
Проект с наименование: рег. №: BG05SFPR002-2.003-0033 Бъдеще за децата на община Криводол Програма "Развитие на човешките ресурси" 2021-2027,	Програма "Развитие на човешките ресурси" 2021-2027, BG05SFPR002-2.003 - БЪДЕЩЕ ЗА ДЕЦАТА		Информирание и консултиране; Общностна работа; Застъпничество и посредничество; СЦЗ -Услуги за ранно детско развитие, в т.ч. формиране на родителски умения; семейно	Деца на възраст под 18 години (По-слабо развит)(Равен достъп до качествени социални и здравни услуги)	100	

¹ Посочва се средна месечна заетост за периода от стартиране на услугата до момента на извършването на анализа.

<p>BG05SFPR002-2.003 - БЪДЕЩЕ ЗА ДЕЦАТА/наименование на услугата гр. Криводол с адрес: ул. „Освобождение“ №13</p>			<p>консултиране и подкрепа, вкл. и по отношение на здравните аспекти; ранна интервенция за деца с увреждания и затруднения.</p> <p>-Интегрирани здравно-социални услуги за деца и младежи до завършването на средно образование, но не повече от 20-годишна възраст, вкл. с увреждания и с потребност от постоянни медицински грижи обучителна, рехабилитационна и терапевтична дейност на деца и младежи с увреждания, развитие на техния потенциал и заложи, формиране и развитие на основни личностни и социални умения</p> <p>-Предоставяне на превантивни и подкрепящи услуги в общността за деца и младежи до завършването на средно образование, но не повече от 20-годишна възраст</p> <p>СИЦЗ</p> <p>Здравна профилактика и превенция, информираност за здравното обслужване на гражданите и достъпа до здравни грижи.</p> <p>Информираност относно имунизационния календар;</p> <p>Превенция в най-уязвимите и маргинализирани общности на ранни бракове и раждания, семейно планиране, подготовка за включване в образователната система и др.;</p> <p>Повишаване на здравната култура по отношение превенция на болестите при децата.</p>			
---	--	--	---	--	--	--

3.2 Интегрирани здравно-социални услуги, делегирани от държавата дейности в община Криводол

- неприложимо за община Криводол

4 Брой на желаещите да ползват социални и интегрирани здравно-социални услуги на територията на община Криводол

По данни на териториалната структура на Агенция социално подпомагане - Дирекция „Социално подпомагане“ - гр. Враца, (писмо изх. № 06-08-00-2151#1), към 19.12.2022 г. желаещите да ползват социални и интегрирани здравно-социални услуги на територията на други общини, поради липса на социални услуги на територията на община Криводол, е както следва:

- Дом за пълнолетни лица с деменция - 2 лица;
- Дом за пълнолетни лица с физически увреждания - 1 лице;
- Дом за стари хора - 1 лице;
- Защитено жилище за лица с психични разстройства - 1 лице;
- Център за настаняване от семеен тип за пълнолетни лица с умствена изостаналост - 1 лице.

5 Информация относно броя на лицата от други общини, които ползват социални и интегрирани здравно-социални услуги на територията на община Криводол

5.1 Потребители от други общини, ползващи социални услуги

Неприложимо за Община Криводол

5.2 Потребители от други общини, ползващи интегрирани здравно-социални услуги

Неприложимо за Община Криводол

6 Информация за демографското развитие в община Криводол

6.1. Обща характеристика на общината

Община Криводол се намира в Северозападна България, като в административно отношение попада в район от ниво 2 – Северозападен (NUTS 2), административна област – Враца (NUTS 3), а общината отговаря на европейската класификация LAU. В териториалния ѝ обхват се включват 15 населени места, в т.ч. 1 град – общинският център гр. Криводол и 14 села. Общият брой население на общината по настоящ адрес към 15.01.2023 г. е 8 983 д. (по данни на ГД ГРАО – официален сайт).

Община Криводол заема площ от 326,9 км², равняващи се на 9,0% от територията на област Враца (3 620 км²) и 1,7% от тази на Северозападен район от ниво 2 (19 070 км²). Посочената стойност отнежда на общината пето място в структурата на показателя сред десетте общини в областта (след общините Враца, Бяла Слатина, Мездра и Оряхово).

В северозападна и северна посока община Криводол граничи с община Бойчиновци (област Монтана), а в посока североизток има обща граница с разположените в област Враца общини Хайредин и Борован. В източна посока общината граничи с община Враца, в посока юг – с община Вършец (област Монтана), а в югозападна посока – с община Берковица (област Монтана). В посока запад община Криводол има обща граница с община Монтана.

Неблагоприятна тенденция е трайното намаляване на броя на населението и продължителния процес на депопулация на територията. Демографската ситуация предопределя по същество рестриктивна политика за развитието на образователната, здравната и търговско-обслужващата система. Близостта на общинския център гр. Криводол до два областни административни центрове (на по 20 км от Враца и Монтана) влияе върху отрасловата, продуктовата и пазарната специализация на общината. Специализиращи и структуроопределящи икономически дейности са подсекторите на аграрното стопанство, промишленост от малки и средни предприятия.

6.2 Население – демографска характеристика

Развитието на социалната сфера и човешките ресурси на територията на община Криводол е съпътствано с проявата на различни проблеми с икономически и социален характер. В резултат на цялостното негативно демографско развитие, наблюдаваната ситуация на общинско ниво не прави изключение от проявяващите се национални тенденции, характеризиращи демографското развитие.

Демографските тенденции най-общо могат да бъдат обобщени в следните акценти: намаляване на броя на населението, ниска раждаемост, застаряване и концентрация на населението в големите агломерации, нарушаване на основните структури на населението, задълбочаване на регионалните демографски диспропорции, както и специфичните за страните в преход, по-високи нива на смъртност и интензивна външна миграция.

Всички данни, използвани при разработването на настоящия структурен елемент, са предоставени официално от Националния статистически институт (НСИ)

Данни/информация за демографското развитие в община Криводол за последните 5 години:						
		2021	2020	2019	2018	2017
Общ брой на населението	<i>брой</i>	7934	8170	8324	8466	8669
Раждаемост	<i>брой</i>	68	65	79	64	70
Смъртност	<i>брой</i>	295	255	241	263	293
ЕСТЕСТВЕН ПРИРАСТ	<i>брой +/-</i>	-227	-190	-162	-199	-223
Заселени	<i>брой</i>	316	375	464	321	293
Изселени	<i>брой</i>	325	339	444	325	378
МЕХАНИЧЕН ПРИРАСТ	<i>брой +/-</i>	-9	36	20	-4	-85
Гъстота на населението	<i>бр. души на кв. км.</i>	24	25	25	25	26
Брой градско население	<i>брой</i>	2502	2544	2583	2626	2676
Брой селско население	<i>брой</i>	5432	5626	5741	5840	5993

Източник: НСИ

Съотношение между градското, селското население по пол в общината за последните 5 години						
	<i>брой</i>	2021	2020	2019	2018	2017
общ брой на населението	<i>брой</i>	7934	8170	8324	8466	8669

мъже	брой	3982	4118	4205	4287	4360
жени	брой	3952	4052	4119	4179	4309
общ брой на населението в градовете	брой	2502	2544	2583	2626	2676
мъже	брой	1215	1242	1255	1294	1313
жени	брой	1287	1302	1328	1332	1363
общ брой на населението в селата	брой	5432	5626	5741	5840	5993
мъже	брой	2767	2876	2950	2993	3047
жени	брой	2665	2750	2791	2847	2946

Източник: НСИ

Население под, във и над трудоспособна възраст в община Криводол		2021 ⁷	2020 ⁶	2019 ⁵	2018 ⁴	2017 ³
Община Криводол	Общо	7934	8170	8324	8466	8669
	Под трудоспособна възраст	1119	1106	1143	1091	1121
	В трудоспособна възраст	4136	4243	4263	4267	4314
	Над трудоспособна възраст	2679	2821	2918	3108	3234
Забележка						
³ Трудоспособна възраст през 2017: жени от 16 до 61 години и мъже от 16 до 64 години.						
⁴ Трудоспособна възраст през 2018: жени от 16 до 61 години и 2 месеца и мъже от 16 до 64 години и 1 месец.						
⁵ Трудоспособна възраст през 2019: жени от 16 до 61 години и 4 месеца и мъже от 16 до 64 години и 2 месеца.						
⁶ Трудоспособна възраст през 2020: жени от 16 до 61 години и 6 месеца и мъже от 16 до 64 години и 3 месеца.						
⁷ Трудоспособна възраст през 2021: жени от 16 до 61 години и 8 месеца и мъже от 16 до 64 години и 4 месеца.						

Източник: НСИ

НАСЕЛЕНИЕ ПО МЕСТОЖИВЕЕНЕ, ПОЛ И ВЪЗРАСТ В ОБЩИНА КРИВОДОЛ(брой)																		
2017																		
	Общо	0 - 4	5 - 9	10 - 14	15 - 19	20 - 24	25 - 29	30 - 34	35 - 39	40 - 44	45 - 49	50 - 54	55 - 59	60 - 64	65 - 69	70 - 74	75 - 79	80+
общо	8669	343	358	335	379	350	416	446	418	523	523	489	577	604	732	800	567	809
града	2676	116	134	119	149	116	145	157	153	180	205	177	200	164	179	184	124	174
селата	5993	227	224	216	230	234	271	289	265	343	318	312	377	440	553	616	443	635
2018																		
	Общо	0 - 4	5 - 9	10 - 14	15 - 19	20 - 24	25 - 29	30 - 34	35 - 39	40 - 44	45 - 49	50 - 54	55 - 59	60 - 64	65 - 69	70 - 74	75 - 79	80+
общо	8466	343	352	332	373	328	390	438	416	513	516	487	592	576	687	757	603	763
града	2626	123	134	121	135	108	130	158	145	186	198	176	206	173	159	166	139	169
селата	5840	220	218	211	238	220	260	280	271	327	318	311	386	403	528	591	464	594
2019																		
	Общо	0 - 4	5 - 9	10 - 14	15 - 19	20 - 24	25 - 29	30 - 34	35 - 39	40 - 44	45 - 49	50 - 54	55 - 59	60 - 64	65 - 69	70 - 74	75 - 79	80+
общо	8324	363	366	331	384	314	396	419	418	510	527	502	579	546	606	742	620	701
града	2583	121	127	131	134	103	127	149	140	176	195	180	203	173	148	167	155	154
селата	5741	242	239	200	250	211	269	270	278	334	332	322	376	373	458	575	465	547
2020																		
	Общо	0 - 4	5 - 9	10 - 14	15 - 19	20 - 24	25 - 29	30 - 34	35 - 39	40 - 44	45 - 49	50 - 54	55 - 59	60 - 64	65 - 69	70 - 74	75 - 79	80+

общо	8170	339	355	361	347	344	362	416	407	475	525	551	527	583	591	702	597	688
града	2544	110	125	138	127	101	115	138	138	171	185	200	178	195	151	164	144	164
селата	5626	229	230	223	220	243	247	278	269	304	340	351	349	388	440	538	453	524
2021																		
	Общо	0 - 4	5 - 9	10 - 14	15 - 19	20 - 24	25 - 29	30 - 34	35 - 39	40 - 44	45 - 49	50 - 54	55 - 59	60 - 64	65 - 69	70 - 74	75 - 79	80+
общо	7934	323	367	357	349	351	331	397	418	434	522	548	517	541	592	629	613	645
града	2502	107	129	129	124	110	106	139	141	154	178	210	164	189	169	145	154	154
селата	5432	216	238	228	225	241	225	258	277	280	344	338	353	352	423	484	459	491

Източник: НСИ

**Забележка: данните в таблиците по т. 6.2 са по постоянен адрес*

Изведените статистически данни за населението по възрастови групи красноречиво показват тенденции към застаряване.

Прави впечатление, че относителният дял на лица над 60-годишна възраст, живеещи в селата, е твърде висок сравнение с населението живеещо в града.

Тази тенденция е резултат от различни проблеми с икономически и социален характер.

Данни за лица с увреждания в община Криводол						
Община Криводол	общо	не споделят процента	до 50%	от 50% до 70%	от 71% до 90%	над 90%
Пълнолетни лица с увреждания	1809	355	62	442	492	458
Деца до 18-години	264	121	3	32	21	87

Източник: НСИ

През последните години се наблюдава обезлюдяване на населените места в община Криводол.

Младите хора, в трудоспособна и репродуктивна възраст, се отправят към големите градове, за да търсят препитание и реализация. Тук остават само възрастните хора, които страдат от различни заболявания, и хора с увреждания, които в най-голяма степен се нуждаят от подобряване качеството на живот и възможностите за социално включване.

Процесът на обезлюдяване в общината е проблем, тъй като създава затруднения, свързани с функционирането на важни обекти на здравната, социалната и образователната инфраструктура – детски заведения, училища, здравни заведения за болнична и доболнична помощ, социални услуги и др. В тази връзка в малките населени места се наблюдава занижено качество на здравеопазване и образование, а обектите на здравната и социална инфраструктура са съсредоточени предимно в общинския център.

Факторите, които влияят за натрупване на населението във високите възрасти и водещи до застаряване, са ниската раждаемост, сравнително високата продължителност на живота, изселването на хора в активна възраст и формираният в следствие на това демографски дисбаланс в съотношението младо/възрастно население.

7 Информация за наличната социална, образователна и здравна инфраструктура в община Криводол

Предоставянето на социални услуги на уязвими групи от населението в неравностойно социално положение и тяхната интеграция в обществото, са сред основните приоритети на националната социална политика. Ключов момент в провежданата реформа на социалната политика в България, е постепенната деинституционализация на домовете за деца и възрастни хора и настаняването им в жилища от защитен тип.

Дефинираните национални приоритети в областта на разглежданата проблематика, намират отражение в провежданата политика на местно ниво. Усилията на Общинска администрация Криводол са насочени към реализацията на целенасочени мерки и дейности за предоставяне на качествени социални услуги, съобразени с конкретните нужди и потребности на различните уязвими групи в обществото.

7.1 Социална инфраструктура

7.1.1 Социални услуги

Ръководството на Община Криводол ясно съзнава значението на социалните услуги за задоволяване конкретните нужди и потребности на различните уязвими групи в обществото, но към момента в общината се предоставят само социални услуги, които се отнасят към т.нар. социални услуги в общността.

Услугата „**Приемна грижа**“ е насочена към целева група деца от 0 до 18 годишна възраст. Осъществява се от 6 приемни родители, а капацитетът ѝ е 15 деца. Включва услуги/дейности по краткосрочно/дългосрочно отглеждане на деца в семейна среда, създаване и реализиране на устойчив модел за развитие на заместваща семейна грижа за деца. Източник на финансиране е Агенция за социално подпомагане. В момента от услугата се ползват 7 деца. Услугата се администрира от служители на Община Криводол.

Услуга „**Домашен социален патронаж**“ е мобилна социална услуга за предоставяне на храна до дома на потребителите. Целевата група са тежко болни, самотно живеещи възрастни хора и лица с трайни увреждания. Капацитетът на услугата е 290 потребители. В момента ползвателите са 230. Услугата е местна дейност и се финансира от собствени приходи на Община Криводол. Предоставянето е възложено на Общинско предприятие „Социални и комунални дейности“.

Храната се приготвя в кухня-майка и се доставя до домовете на потребителите ежедневно с 4 автомобила. Сградата на ОП СКД е специално пригодена за целта, отговаря на всички нормативни изисквания и се намира в центъра на града. Персоналът се състои от 16 души.

Подкрепа „Топъл обяд“ по процедура за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ BG05SFPR003-1.001 – „Топъл обяд“ по Програма за храни и основно материално подпомагане 2021-2027, съфинансирана от Европейски социален фонд плюс, е насочена към целева група, формулирана изчерпателно в чл. 6 от Наредба РД-06-53 от 17.09.2021 г. Капацитетът на услугата е 925 потребители и е запълнен изцяло. Услугата се администрира от екип от Община Криводол с пълното съдействие на кметовете на кметства и кметските наместници, както и на здравните медиатори в общината. Подкрепа „Топъл обяд“ имаше огромно социално значение по време на извънредното положение, свързано с COVID-19.

В изпълнение на Закона за личната помощ и Наредба №РД-07-7 от 28 юни 2019г. за включване в механизма лична помощ в сила от 05.07.2019 г. издадена от Министъра на труда и социалната политика обн. ДВ. бр.53 от 5 юли 2019г., изм. и доп. ДВ. бр.99 от 17 декември 2019г., изм. и доп. ДВ. бр.59 от 16 юли 2021г., 235 броя потребители на територията на община Криводол се възползват от механизъм Лична помощ за подкрепа и пълноценно участие в обществото, за извършване на дейности,

отговарящи на индивидуалните потребности от личен, домашен или социален характер, и за преодоляване на бариерите на функционалните ограничения.

На основание Заповед РД01-2428/22.12.2020 г. на Изпълнителния Директор на Агенция за социално подпомагане е дадено предварително одобрение за създаване на социална услуга „**Асистентска подкрепа**“ в община Криводол, считано от 01.01.2021 г., която се финансира от държавния бюджет. Параметрите на услугата са финансово обезпечени със Закона за държавния бюджет на Република България за 2021 г. Профил: специализирана социална услуга с адрес – гр. Криводол, ул. Освобождение № 13; брой асистенти – 16 бр.; брой потребители – 38 бр. Предоставя се изцяло в домашна среда.

В община Криводол са регистрирани 16 бр. **клубове на пенсионера**. На територията на гр. Криводол функционират 2 клуба. Целевата група са възрастни хора и лица с увреждания. Целта им е предоставяне на условия за старите хора да осъществяват социални контакти и възможности за активен социален живот. Към момента броят ползватели е 397. Помещенията, в които се разкриват клубовете, както и подходящото им обзавеждане, се осигуряват от Община Криводол по решение на Общинския съвет. Помещенията са общинска собственост и се предоставят за ползване на съответната организация с договор за безвъзмездно ползване. При липса на собствено помещение, се осигурява такова под наем. Режимните разноски на клубовете са за сметка на общинския бюджет. В клубовете се назначават технически организатори на граждански договор по предложение на клубния съвет. Заплащането за дейността им също е от собствени приходи на общината.

Основни изводи

Предоставяните социални услуги в общността на територията на община Криводол съответстват на отчетените конкретни нужди на хората, попадащи в различни уязвими обществени групи – възрастни хора и деца с увреждания, самотни възрастни хора, пенсионери, лица без доходи, лица в тежко здравословно състояние, деца и семейства в риск и др.

Предвид ключовото значение на социалните услуги за качеството на живот на населението, предоставянето на разнообразни и качествени социални услуги, съобразени с потребностите на хората, следва да продължи да изпълнява ролята на основен приоритет в провежданата социална политика на местно ниво и в програмния период 2021–2027 г.

7.1.2 Жилищни условия

Сред основните отличителни черти на селищната мрежа на общината е малката гъстота на обитаване на населените места. С най-голям брой население се отличава гр. Криводол – 2 969 д. към 15.12.2022 г., равняващи се на 32,0% от населението на местно ниво (8 993 д.). На следващо място по брой население се нарежда с. Ракево, където към посочената дата живеят 904 д. Сред останалите населени места, отличаващи се с по-голяма населеност, се открояват селата Краводер – 880 д., Лесура – 798 д., Галатин – 616 д., Пудрия – 613 д., с. Градешница – 418 д., с. Баурене – 353 д., Сред населените места, за които е налице най-малка населеност са: с. Г. Бабино – 251 д., с. Осен – 243 д., с. Главаци – 235 д., с. Фурен – 210 д., с. Ботуня – 201 д., с. Уровене – 166 д., с. Добруша – 136 д.,

Особеностите на селищната структура на община Криводол – наличие на 14 населени места от селски тип и съхранена природна среда.

- **Таблица жилища в община Криводол според начина на използване на жилището към 31.12.2021г.**

Община Криводол	Общо 6 703	Жилища за постоянно пребиваване /брой/	Жилището е необитаемо
		4059	2644

Източник: НСИ

По данни на НСИ, общият брой на жилищата в община Криводол към 31.12.2021 г. е – **6 703** броя в т.ч.:

- **Таблица по показател благоустроеност към 31.12.2021г.**

Община Криводол	Общо 6 703	Благоустроеност /брой/						
		ел.ток, водопровод, канализация, централно, местно отопление	ел.ток, водопровод, канализация	ел.ток, водопровод	ел.ток	водопровод, канализация	водопровод	без благоустр ойства
		469	5252	265	703	0	0	14

Източник: НСИ

На територията на община Криводол в обитаваните жилища 4059 бр. – има електричество по данни на Националния статистически институт.

- **Таблица обитавани жилища по наличие на водопровод към 31.12.2021г.**

Община Криводол	Общо 4059	обитавани жилища по наличие на водопровод /брой/		
		има водопровод вътре в жилището	има водопровод извън жилището	няма водопровод
		3571	437	51

Източник: НСИ

- **Таблица обитавани жилища по наличие на канализация към 31.12.2021г.**

Община Криводол	Общо 4059	обитавани жилища по наличие на канализация /брой/				
		свързана с обществена канализация	свързана с изгребна яма	свързана със септична яма или друго съоразение пречиствателно	свързано с попивна яма	няма канализация
		266	341	615	2654	183

Източник: НСИ

По отношение на показател наличие на канализация се наблюдава голям дял – 2654 бр. от обитаваните жилища, които са свързани с попивна яма, следвани от жилищата, свързана със септична яма или друго пречиствателно съоразение – 615 бр.

Броят жилища, в който няма канализация – 183 бр., съставлява 4,5% от обитаваните жилища в общината.

С най-голяма активност се отличава строителството в периода 1970–1989 г. На територията на общината преобладават еднофамилните жилищни сгради, а застрояването е предимно нискоетажно.

Към 2020 г. стойностите на съотношението „брой жилищата и брой лица, които ги ползва“, показват, че средният брой лица, падащи се на едно жилище в общината е 1,98 – при средна стойност от 2,21 за областта.

По материал на външните стени на сградата, най-голям дял заемат тухлените жилищни сгради – близо 97,0% (6 703 бр.). Към категория стоманобетонни и панелни се отнасят 0,5% (48 бр.), а жилищните сгради в категория „други“ са 252 и формират 2,9%.

- **Таблица жилища в община Криводол по броя на стаите към 31.12.2021г.**

Община Криводол	Общо 6 703	Жилища по броя на стаите /брой/					
		едностаинни	двустаинни	тристаинни	четиристаинни	петстаинни	шест и повече стаи
		218	1208	2406	1745	682	444

Източник: НСИ

По отношение на показателя „брой стаи“ на жилищата, най-голям дял в община Криводол заемат тристаинните жилища – близо 36,0% (2 405 бр.), следвани от четиристаинните – 26,0% (1 745 бр.). Най-ниска стойност се отчита за едностаинните жилища, формиращи 3,3% (218 бр.) от жилищата на местно ниво.

По данни на проведеното изследване на МАГ, половината от наблюдаваните ромски домакинства в селата на общината оценяват домовете си като „масивни къщи“, а останалите живеят в паянтови сгради или бараки, при условия, застрашаващи здравето и живота им. Около 35,0% от обхванатите в изследването домакинства декларират, че живеят в незаконни постройки на общинска или държавна земя. В изследването се посочва, че съществува вероятност този дял да е по-висок, тъй като не е налична информация дали къщите, в които роми живеят под наем или са собственост на роднини, са законни или не.²

В общината няма общински жилища, което затруднява задоволяването на потребностите на нуждаещите се хора предимно от рисковите групи на населението. Липсват механизми, които да стимулират фирми да инвестират в тази насока, което ограничава възможността на общината да провежда адекватна социална жилищна политика. Същевременно голям брой жилища в селата, а и в града, са необитаеми и свободни, част от които са изоставени и полусъборени.

В някои населени места има квартали с по-малка компактна маса от етническите малцинства, но навсякъде населението в тях е смесено. На тези места има изградена водоснабдителна мрежа и електроснабдяване. Няма изградена канализация. Уличната инфраструктура не е в добро състояние, въпреки че кварталите се намират в регулация на населените места.

7.1.3 Транспортни връзки за достъп на социалните услуги и обезпечаване на ползването им

Общинският център гр. Криводол е разположен на 130 км от столичния град София³, на 21 км от областния център гр. Враца и на 25 км от следващия най-близко разположен областен център – гр. Монтана.

Географското местоположение на територията в северозападната част на страната, предопределя неголямата ѝ отдалеченост до две държавни граници на Република България – с Република Румъния и Република Сърбия.

² По данни на анализа: Интеграция на уязвимите групи в община Криводол. Интеграция на ромите. – Анализ на основните проблеми на община Криводол и отражението им върху ромската общност.

Територията на общината се пресича от важни транспортни артерии с международно и национално значение. Южната част на общината се пресича от републиканския първокласен път I-1 (E79), който в направление север – юг свързва територията на страната с Република Гърция (ГКПП Кулата – Промахон).

През територията на община Криводол преминава главна железопътна линия № 7 Мездра – Видин, която при гр. Мездра се свързва с главна железопътна линия № 2 София – Варна. В община Криводол съществува една железопътна гара – в общинския център и жп спирка - в с. Ракево. (гарата в с. Ракево беше закрыта през 2016 г.).

Таблица - Републиканска пътна мрежа на територията на община Криводол

Първокласни пътища
I-1 (E79): граница Монтана – Враца – Мездра – Ботевград
– преминава през южната част на община Криводол
– от км 125+450 до км 133+550
– дължина на територията на община Криводол: 8,100 км
Второкласни пътища
II-13: граница Монтана – Криводол – Девене – Борован – Бяла Слатина
– от км 10+060 до км 28+050
– дължина на територията на община Криводол: 17,990 км
Третокласни пътища
III-101: Враца – Криводол – граница Монтана
– от км 13+570 до км 28+450
– дължина на територията на община Криводол: 14,880 км
III-162: граница Монтана – път I-1 (E79)
– от км 35+000 до км 36+606
– дължина на територията на община Криводол: 1,606 км
III-1301: Криводол – Галатин – Лесура – Фурен – граница Монтана
– от км 0+000 до км 23+380
– дължина на територията на община Криводол: 23,380 км
III-1302: Криводол – Голямо Бабино – Пудрия – Главаци – (III-162)
– от км 0+000 до км 15+960
– преминава изцяло на територията на община Криводол с дължина: 15,960 км

Източник: Областно пътно управление – Враца

Общинската пътна мрежа е представена от четвъртокласни пътища с обща дължина 38 км, съставляващи около 32,0% от пътната мрежа в общината. Първо място в структурата на пътната мрежа на местно ниво (републикански и общински пътища) заемат третокласните пътища – 45,8% (54,183 км).

Областно пътно управление – Враца предоставя следната информация относно състоянието на участъците от републиканската пътна мрежа на територията на общината:

Таблица - Състояние на участъците от републиканската пътна мрежа в община Криводол

I-1 (E79): състояние на настилката – средно
II-13: състояние на настилката – добро
III-101: състояние на настилката – добро и средно
III-162: състояние на настилката – лошо
III-1301: състояние на настилката – добро и средно
III-1302: състояние на настилката – добро и средно

Източник: Областно пътно управление – Враца

Състоянието на по-голямата част от пътищата в общината е добро. Изпълнени са следните обекти по рехабилитация, реконструкция и ремонт на участъци от републиканската пътна мрежа на територията на община Криводол:

– ЛОТ 47 – рехабилитация и реконструкция на път П–13: граница Монтана – Криводол – Девене – Борован от км 10+060 до км 16+900, завършен през 2015 г.
– Превантивен ремонт на републикански път Ш–101: Враца – Криводол от км 7+700 до км 17+700, изпълнен през 2016 г.
– Превантивен ремонт на републикански път Ш–101: Враца – Криводол от км 20+374 до км 28+450, изпълнен през 2018 г.

По данни на Областно пътно управление – Враца, Агенция „Пътна инфраструктура“ не предвижда нови инвестиционни проекти за изграждане на обекти, част от републиканската пътна мрежа на територията на община Криводол.

На територията на общината не функционират автобусни линии за междуселищен транспорт. В момента в община Криводол се изпълняват само две маршрутни разписания: Криводол-Враца и Криводол-Монтана. През с. Осен преминава автобусна линия Монтана-Плевен.

Няма нито един регистриран таксиметров превозвач. Единствената алтернатива на живеещите в селата за достъп до общинския център и осъществяване връзка с областните градове са нелицензираните таксиметрови превози.

През 2011 г. е закрыта общинската фирма за междуселищен автобусен превоз. А от 2015 г. поради нерентабилност са закрыти и автобусните линии, възлагани от Община Криводол и Община Враца по утвърдените от ОбС транспортни схеми.

Опитите за ново възлагане се провалят, защото фирмите нямат интерес да извършват тези превози, тъй като пътничекото е нищожен и линиите са губещи

Община Криводол си поставя за цел създаването на нова общинска транспортна фирма през програмния период 2021–2027 г. Според общинското ръководство нейното „сздаване ще подобри достъпа на жителите на общината до медицински и фармацевтични услуги, ще създаде по-добри възможности за трудова мобилност както на жителите на общината, така и на специалистите, работещи в управленските структури и местните институции. Ще се отрази положително на възможността част от децата от по-бедните семейства да продължат обучението си в по-добри училища в областния център, както и за продължаване на обучението във висши училища“.⁴

Основни изводи:

Община Криводол има добре изградена пътна мрежа. Гъстотата на пътната мрежа е сравнително висока. Лошото състояние на уличната мрежа в населените места на общината, налага нейната реконструкция и рехабилитация. Трябва да се обърне внимание на осигуряване транспортното обслужване между общинският център и други населени места в общината и извън нея. Като цяло общото състояние на транспортната мрежа е задоволително. Налице е необходимост от реконструкция или ремонтни дейности на участъци на някои от пътищата от общинската пътна мрежа.

⁴ По данни на анализа: Интеграция на уязвимите групи в община Криводол. Интеграция на ромите. – Анализ на основните проблеми на община Криводол и отражението им върху ромската общност.

7.2 Образование

Сред основните приоритети в сектора на образованието на национално ниво са постигането на високо качество на образованието, както и осигуряването на равнопоставен достъп до обекти на образователната инфраструктура за всички групи на населението. Тези общоприети национални приоритети са неотменна част от провежданата политика на общинско ниво и следва да намерят отражение чрез реализацията на мерки и дейности в областта на образованието, които общината е в правото си да определи и реализира.

Структурна и пространствена организация на образованието

В общината има две детски градини: ДГ „Славейче“ в гр. Криводол, към която функционира филиал, разположен в сградата на бивша ЦДГ „Радост“ в 4-ти район на Криводол, и ДГ „Калина Малина“ с. Ракево, към която функционират четири филиала в селата Пудрия, Галатин, Лесура и Краводер.

В ДГ „Славейче“ в гр. Криводол са разкрити 3 градински и 1 яслена група (капацитет 20 места; заети през 2021-2022 г. – 15; заети през 2022-2023 г. – 8). В допълнителната сграда (в 4-ти район на Криводол) функционира 1 разновъзрастова група с капацитет 18 деца, който е изцяло запълнен.

ДГ „Калина Малина“ с. Ракево и допълнителните сгради в селата Пудрия, Галатин, Лесура и Краводер разполагат с 6 градински групи, като в с. Краводер съществуват 2 групи.

Със свое Решение № 208/2021 г. Общински съвет Криводол прие предучилищното образование да бъде задължително от учебната година, която е с начало в годината на навършване на 4-годишна възраст на детето. Решението влезе в сила от началото на учебната 2022/2023 г.

В ДГ „Славейче“ се обучават 6 деца със СОП, а в ДГ „Калина Малина“, ДС Краводер – 1 (Детето посещава специализирано заведение в гр. Враца).

Детските градини са обезпечени с необходимото оборудване и персонал с висока квалификация. Изградена е благоприятна среда за възпитание, обучение и отглеждане на децата. Детските учебни заведения разполагат с прилежащи дворни места, които се поддържат и са в добро състояние, оформени са площадки за всяка една група, с обзаведени със съоръжения за спортни занимания и игри. Мебелировката и обзавеждането на групите е съобразено с възрастовите особености на децата.

Детските градини разполагат с учебно-технически средства, подпомагачи педагогическия процес, разнообразен нагледен и оперативен материал.

С уютната материална база се създадени условия за пълноценно детство, за равен старт на всяко дете, благополучие и целенасочена предучилищна подготовка за реализация на децата в училище. Осигурена е медицинска грижа за всяко дете, в детските заведения са обособени здравни кабинети, които отговарят на изискванията.

Община Криводол				
Детски градини 2021/2022 г. брой	Деца	Педагогически персонал	Непедагогически персонал	Детски групи общо
2	266	22	30	11
Детски градини 2022/2023 г.				

брой				
2	249	22	30	11

Обектите на училищното образование са представени от едно средно училище – СУ „Св. Св. Кирил и Методий“ в гр. Криводол, едно обединено училище⁵ – ОБУ „Св. Св. Кирил и Методий в с. Краводер, ОУ „Васил Левски“ с. Ракево и ОУ „Васил Левски“ с. Лесура.

С цел ориентация на учащите към професии от местно значение и професии с трудова реализация в СУ „Св. Св. Кирил и Методий“ в гр. Криводол е разкрита профилирана паралелка, подготвяща два вида специалисти – по „Дървообработване – производство на мебели“ и „Кетъринг“. В ОБУ „Св. Св. Кирил и Методий“ в с. Краводер функционира паралелка със специалност „Тапициране на мебели“.

Материално-техническата база на учебните заведения е добра и непрекъснато се обновява в съответствие с повишените потребности в образователния процес. Учениците се обучават в просторни, светли и добре обзаведени класни стаи и кабинети, които са оборудвани с мултимедии, лаптопи, интернет, интерактивни дъски и др.

Училищата обаче не разполагат с модерни физкултурни салони, което не пречи подрастващите да са в добра физическа кондиция.

Учебните заведения разполагат с необходимия административен и материално-технически капацитет по отношение на броя на обучаваните ученици и квалифициран персонал.

Във всяко учебно заведение е обособен здравен кабинет, медицински специалисти проследяват здравословното състояние на учениците, съгласно Наредба № 3 от 2000 г. на МЗ.

В системата на предучилищното и училищното образование са обхванати всички деца. Чрез създадените екипи за съвместна работа на институциите за обхващане и задържане в образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст, се извършват посещения на адрес, по време на които се установява причината за отпадане на дете от образователната система. Най-често причината е, че детето и семейството не се намират на територията на общината.

Таблица - Обекти на образователната инфраструктура на територията на община Криводол към 31.12.2022 г.

Обекти за предучилищно образование – детски градини
– ДГ „Славейче“ – гр. Криводол
○ брой деца – 97 (в една основна и една допълнителна сграда)
○ филиал в 4-ти район Криводол – 18
– ДГ „Калина Малина“ – с. Ракево
○ брой деца – 152 (в пет сгради)
○ филиали в селата: Пудрия, Галатин, Лесура, Краводер
Обекти за училищно образование
– СУ „Св. Св. Кирил и Методий“ – гр. Криводол
○ брой ученици към 15.09.2022 г. – 317
– ОБУ „Св. Св. Кирил и Методий – с. Краводер
○ брой ученици към 15.09.2022 г. – 155
– ОУ „Васил Левски“ – с. Ракево
○ брой ученици към 15.09.2022 г. – 83

⁵ Училище, което обучава от I до X клас.

– ОУ „Васил Левски“ – с. Лесура
○ брой ученици към 15.09.2022 г. – 50

Източник: Регионално управление на образованието – Враца, <https://www.ruobg.com/schools>, Общинска администрация – Криводол

Училищата, с изключение на ОУ в с. Лесура, са обявени за средищни.

По данни на Общинска администрация – Криводол, броят на пътуващите ученици на територията на общината е 238, а този на пътуващите деца – 20 правоимащи и 17 други. За пътуващите ученици са осигурени специализирани училищни автобуси и столово хранене.

Община Криводол разполага с 5 училищни автобуса, превозващи децата от населени места без детска градина и/или училище до населени места, в които са налични съответните обекти на образователната инфраструктура.

Наблюдават се позитивни промени в обучението на ромските деца в община Криводол, наблюдаваният през последните години увеличаващ се дял на ромските деца, обхванати в предучилищните форми на възпитание и обучение. В резултат, е налице по-голям дял ромски деца (вкл. от много бедни семейства с нискообразовани родители), които тръгват на училище сравнително добре подготвени. Това от своя страна води до *„рязко намаляване на дела на ромчетата, отпадащи от училище в началната и основната степен на обучение – от първи до седми глас“*.

Относно достъпа до обекти на образованието и стремежа към подобряване възможността за обхващане на деца и ученици от уязвими групи в образователния процес, като успешно решение може да се разглежда обучението и назначаването на работа на образователни медиатори към всички детски градини и училища в община Криводол.⁶

Основни изводи:

Достъпът до обектите на образователната инфраструктура за някои учащи в община Криводол (живеещи в населени места, в които такива обекти не са налични), се свързва с необходимостта от пътуване на учащите до населени места, в които са разположени тези обекти. Проблеми с транспорта на пътуващите деца и учащи е разрешен с наличните училищни автобуси. Подадена е заявка към Министерство на образованието за още два допълнителни автобуса, като по този начин ще бъде изцяло избегнато ограничение за достъп до детска градина и предучилищни групи, както и включването им в целодневно обучение. Към датата на разработването на анализа на територията на община Криводол няма необхванати деца в системата на предучилищното и училищно образование.

Наблюдават се проблеми, свързани със задържането на деца от малцинствените групи в системата на образованието. Голяма част от напусналите образователната система лица, остават неграмотни или с ниска степен на образование, което в бъдеще сериозно затруднява интеграцията им в обществото.

Материалните бази в детските и учебните заведения на територията на общината отговаря на изискванията за осъществяване на образователно-възпитателния процес.

7.3 Здравеопазване

Количествените и качествените параметри на обектите на здравеопазването са в ролята на ключов фактор, оказващ влияние върху качеството на живот на хората на дадена територия. Анализът на системата на здравеопазването в община Криводол

⁶ По данни на анализа: Интеграция на уязвимите групи в община Криводол. Интеграция на ромите. – Анализ на основните проблеми на община Криводол и отражението им върху ромската общност.

разглежда особеностите, свързани с възможността за навременен достъп на населението до болнична и извънболнична помощ, както и качествените характеристики на предоставяните медицински и здравни грижи на територията на общината.

Структурна и пространствена организация на здравеопазването

По данни на РЗИ – Враца, към декември 2021 г. структурната организация на системата на здравеопазването в община Криводол е представена от следните видове обекти за извънболнична помощ:

Таблица - Териториално разпределение на лечебните заведения за извънболнична помощ в община Криводол

Амбулатории за индивидуална практика за първична медицинска помощ – 6 бр.
– Пет амбулатории в ДКЦ Криводол – гр. Криводол, ул. „Освобождение“ № 1 – Една амбулатория, обслужваща с. Градешница
Амбулатории за индивидуална практика за първична помощ по дентална медицина – 2 бр.
– Адрес на амбулаториите: ○ гр. Криводол, ул. „Освобождение“ № 1 ○ гр. Криводол, ул. „Освобождение“ № 9
Самостоятелни медико–диагностични лаборатории – 1 бр.
– „СМДЛ – РАМУС“ ООД – клинична лаборатория, разположена в гр. Криводол, ул. „Освобождение“ № 9
ФИЛИАЛ НА ЦЕНТЪР ЗА СПЕШНА МЕДИЦИНСКА ПОМОЩ -1 бр.
– гр. Криводол, ул. „Освобождение“ № 1

Източник: Регионална здравна инспекция – Враца

Пет от амбулаториите за индивидуална практика за първична медицинска помощ в общината, са разположени в гр. Криводол. Общопрактикуващите лекари от Криводол обслужват и останалите населени места. Някои от селата на общината се обслужват от лекарски практики, регистрирани на територията на гр. Враца.

В гр. Криводол е разположен филиал на клинична лаборатория.

Особеностите на пространствената организация на обектите за извънболнична помощ разкриват тяхното неравномерно разпределение на територията на общината, изразяваща се в териториална концентрация изключително на територията на гр. Криводол. Осигуряването на здравна помощ в отдалечените села е сред сериозните проблеми в областта на здравеопазването на местно ниво. Възможността за достъп на жителите на необхванатите села до амбулаториите за медицинска и дентална помощ, се свързва с необходимостта от пътуване до населени места, обслужвани от разглежданите услуги за извънболнична помощ.

Налице е и проблем, свързан с достъпа до здравни услуги за голяма група лица без здравно осигуряване.

В община Криводол не функционират лечебни заведения за болнична помощ. Жителите на общината могат да получат болнична помощ на територията на градовете Враца, Мездра, Бяла Слатина, Козлодуй и Роман. В последно време все повече жители на нашата община ползват здравни услуги, предоставяни от лечебни заведения за болнична помощ на територията на гр. Монтана.

Лечебни заведения за болнична помощ в област Враца – 12 бр., в т.ч.:

- Многопрофилни болници за активно лечение (МБАЛ)-5 бр.;
- Специализирани болници за активно лечение (СБАЛ)-4 бр.;
- Центрове: център за психично здраве, един център за кожно-венерически заболявания, един комплексен онкологичен център - 3 бр.;

Таблица -Лечебни заведения за болнична помощ на територията на област Враца

На територията на община Враца
Многопрофилни болници за активно лечение (МБАЛ)
– Многопрофилна болница за активно лечение „Христо Ботев“ АД – гр. Враца
– Първа частна многопрофилна болница за активно лечение – Враца ЕООД
Специализирани болници за активно лечение (СБАЛ)
– Специализирана болница за активно лечение на пневмо-фтизиатрични заболявания – Враца ЕООД
– Специализирана очна болница за активно лечение – Ралчовски ЕООД – гр. Враца
Други лечебни заведения
– Център за психично здраве – Враца ЕООД
– Център за кожно–венерически заболявания – Враца ЕООД
– Комплексен онкологичен център – Враца ЕООД
На територията на община Мездра
Многопрофилни болници за активно лечение (МБАЛ)
– Многопрофилна болница за активно лечение – Мездра ЕООД
Специализирани болници за активно лечение (СБАЛ)
– Специализирана болница за продължително лечение и рехабилитация на вътрешни болести – Мездра ЕООД
На територията на община Бяла Слатина
– Многопрофилна болница за активно лечение – Бяла Слатина ЕООД
На територията на община Козлодуй
– Многопрофилна болница за активно лечение „Св. Иван Рилски“ – Козлодуй ЕООД
На територията на община Роман
– Специализирана болница за продължително лечение на белодробни болести – Роман ЕООД

Източник: НСИ и Регионална здравна инспекция – Враца

Таблица -Заведения за извънболнична помощ на територията на област Враца - 40 бр. в т.ч.:

На територията на област Враца
- Диагностични - консултативни центрове - 1бр.;
- Медицински центрове - 19бр.;
- Дентални центрове - 1бр.;
- Медико-дентални центрове -1бр.
- Самостоятелни медико-диагностични и медико-технологични - 18 бр.

Източник: НСИ и Регионална здравна инспекция – Враца

Таблица -Други здравни заведения на територията на област Враца - 2 бр. в т.ч.

На територията на област Враца
- Център за спешна медицинска помощ - 1 бр./прилежащи филиали в 7-общини от област Враца/
- Регионална здравна инспекция Враца – 1 бр.;

Източник: НСИ и Регионална здравна инспекция – Враца

В гр. Криводол функционира филиал на Центъра за спешна медицинска помощ (ЦСМП) - Враца. Филиали за спешна медицинска помощ (ФСМП) са разкрити на територията на седем от общо десетте общини в административния обхват на областта - Враца, Мездра, Криводол, Роман, Бяла Слатина, Оряхово и Козлодуй.

На територията на община Криводол има само една аптека - в града. Възможно решение за подобряване достъпа на жителите от населените места в общината до лекарства е разкриването на мобилни аптеки или на мобилни екипи към функциониращата аптека.

Относно достъпа на ромите в община Криводол до системата на здравеопазването, по информация на МАГ, за около 2/5 до половината от ромите в трудоспособна възраст в гр. Криводол и за близо 4/5 от ромите от селата в общината, се отчита липса на здравни осигуровки, което възпрепятства достъпа им до здравни услуги. Ниската здравна култура и бедността на голяма част от ромското население допълнително увеличават риска от тяхното маргинализиране и социална изолация.

През последната година на територията на община Криводол работят двама обучени и сертифицирани здравни медиатори, чиято основна дейност е насочена към намаляване на здравните рискове сред ромската общност.⁷

Основни изводи:

Териториалното разпределение на обектите за извънболнична помощ е неравномерно. В административния обхват на общината попадат 15 населени места, като 5 от общо 6-те амбулатории за индивидуална практика за първична медицинска помощ на местно ниво, са разположени в гр. Криводол. Част от общопрактикуващите лекари, регистрирани на територията на община Криводол, както и общопрактикуващи лекари от гр. Враца, обслужват селата на общината.

Осигуряването на здравна помощ в отдалечените населени места, както и в тези без лекарски практики, не е сред сериозните проблеми на здравеопазването на местно ниво.

Възможността за достъп на жителите на необхванатите села до амбулаториите за медицинска и дентална помощ, се свързва с необходимостта от пътуване до населени места, обслужвани от разглежданите услуги за извънболнична помощ. Тази особеност оказва неблагоприятно въздействие върху осигуряване на равнопоставен достъп до извънболнична помощ на населението, което се отразява особено неблагоприятно на жителите на по-отдалечените населени места в общината.

Следва да обърнем внимание и на зависимостта между особеностите на възрастовата структура на населението и неравномерното териториално разпределение

⁷ По данни на анализа: Интеграция на уязвимите групи в община Криводол. Интеграция на ромите. – Анализ на основните проблеми на община Криводол и отражението им върху ромската общност.

на обектите за извънболнична помощ. Към 31.12.2022 г. най-голям дял от жителите на общината попадат във възрастовата група „70–74“ години (1243 д.), следвани от лицата на възраст „80 +“ години (645 д.). Освен че посочените стойности разкриват проявата на задълбочаващия се процес на застаряване на населението, те допълнително изострят въпроса, свързан с необходимостта от осигуряване на навременен и равнопоставен достъп на жителите на различните населени места в общината до извънболнична помощ.

Друга особеност на здравеопазването на местно ниво се свързва с липсата на лечебно заведение за болнична помощ на територията на общината. В област Враца функционират общо 12 такива заведения, в т.ч. 7 – в гр. Враца, 2 – в гр. Мездра, 1 – в гр. Бяла Слатина, 1 – в гр. Козлодуй, 1 – в гр. Роман. Неравномерното териториално разположение на обектите за болнична помощ на областно ниво се свързва с необходимостта от пътуване на жителите на община Криводол до някой от посочените градове.

На територията на община Криводол функционира една аптека. Това ограничава достъпа на жителите на 14 населени места до лекарства. Особено сериозен е този проблем по отношение на възрастните, болни и трудноподвижни жители на общината, чийто достъп до нужните им лекарствени продукти е сериозно затруднен.

Предвид дела на ромската етническа група, който към 31.12.2021 г. е 15,4% (второ място в етническата структура на местно ниво), следва да обърнем внимание на необходимостта от повишаване на здравната култура на представителите на разглежданата етническа група. Подходяща мярка за реализация е провеждането на информационни здравни кампании, целящи повишаване информираността на представителите на ромската етническа група относно различни заболявания и възможностите за превенция.

Можем да заключим, че политиката в областта на здравеопазването на общинско ниво в периода 2021–2027 г., следва да се фокусира върху реализацията на мерки и дейности, целящи подобряване достъпа на хората до медицински и здравни грижи, и предоставяне на качествени услуги в областта на здравеопазването.

8 Информация и прогноза за необходимите служители за извършване на дейността по предоставяне на социални и интегрирани здравно-социални услуги

8.1 Информация за текущото състояние на работещите в социалните и интегрираните здравно-социални услуги, действащи на територията на общината

На територията на община Криводол функционира една единствена социална услуга финансирана изцяло от държавния бюджет на Р България – Асистентска подкрепа с общ брой на служители -16 бр. Социални асистенти-пряко ангажирани с обслужването на 38 бр. потребители.

(Приложение № 4 – таблица персонал)

8.2 Информация, относно регистрираните безработни лица на територията на общината:

По данни на Дирекция Бюро по труда – гр. Враца, за целите на планирането на социалните и интегрираните здравно-социални услуги на територията на ДБТ-Враца-филиал Криводол е получена информация за търсещите работа специалисти както следва:

- Лица с медицинско образование – 1 бр. лице специалност „Трудотерапия“
- Лица с предишен опит в социалните услуги - 60 бр., заемали длъжност „Личен асистент“
- Лица с предишен опит в социалните услуги - 14 бр., заемали длъжност „Социален асистент“

На територията на ДБТ-Враца, филиал Криводол, няма данни за лица активно търсещи работа и притежаващи образование в професионални направления „Социални дейности“, „Медицина и фармация“, „Педагогика“ и т. н. Не ни е предоставена исканата информация за лица с подходящо образование за сферата на социалните услуги.

8.3 Прогноза за необходимите служители за извършване на дейността по предоставяне на социални и интегрирани здравно-социални услуги

- *неприложимо за община Криводол*

9 Прогнозиране и планиране на необходимите социални и интегрирани здравно-социални услуги

След нанасянето на данните за община Криводол в Приложение 5 - шийт критерии, в шийт карта на същото приложение се определи максималния брой потребители на всички социални услуги по чл. 12 и чл. 15 от ЗСУ, за които се осигурява изцяло или частично финансиране от държавния бюджет, по видове социални услуги както следва:

1	Максималният брой на потребителите на общодостъпните социални услуги по чл. 12, ал. 2, т. 1 от ЗСУ е:	4 броя	
2	Максималният брой на потребителите на общодостъпните социални услуги по чл. 12, ал. 2, т. 2 от ЗСУ е:	5 броя	
3	Максималният брой на потребителите на социалната услуга информиране и консултиране по чл. 15, т. 1 от ЗСУ е:	16 броя	
4	Максималният брой на потребителите на социалната услуга застъпничество и посредничество по чл. 15, т. 2 от ЗСУ е:	11 броя	
5	Максималният брой на потребителите на социалната услуга терапия и рехабилитация по чл. 15, т. 4 от ЗСУ е:	21 броя	
6	Максималният брой на потребителите на социалната услуга обучение за придобиване на умения по чл. 15, т. 5 от ЗСУ е:	12 броя	
7	Максималният брой на потребителите на социалната услуга подкрепа за придобиване на трудови умения по чл. 15, т. 6 от ЗСУ е:	9 броя	

8	Максималният брой на потребителите на социалната услуга дневна грижа за деца с трайни увреждания по чл. 15, т. 7 от ЗСУ е:	10	броя
9	Максималният брой на потребителите на социалната услуга дневна грижа за пълнолетни лица с трайни увреждания по чл. 15, т. 7 от ЗСУ е:	22	броя
10	Максималният брой на потребителите на социалната услуга резидентна грижа за деца без увреждания по чл. 15, т. 8 от ЗСУ е:	2	броя
11	Максималният брой на потребителите на социалната услуга резидентна грижа за деца с трайни увреждания по чл. 15, т. 8 от ЗСУ е:	3	броя
12	Максималният брой на потребителите на социалната услуга резидентна грижа за пълнолетни лица с психични разстройства по чл. 15, т. 8 от ЗСУ е:	7	броя
13	Максималният брой на потребителите на социалната услуга резидентна грижа за пълнолетни лица с интелектуални затруднения по чл. 15, т. 8 от ЗСУ е:	8	броя
14	Максималният брой на потребителите на социалната услуга резидентна грижа за пълнолетни лица с физически увреждания по чл. 15, т. 8 от ЗСУ е:	19	броя
15	Максималният брой на потребителите на социалната услуга резидентна грижа за пълнолетни лица с деменция по чл. 15, т. 8 от ЗСУ е:	4	броя
16	Максималният брой на потребителите на социалната услуга резидентна грижа за пълнолетни лица със сетивни увреждания по чл. 15, т. 8 от ЗСУ е:	1	броя
17	Максималният брой на потребителите на социалната услуга резидентна грижа за лица в надтрудоспособна възраст без увреждания по чл. 15, т. 8 от ЗСУ е:	19	броя
18	Максималният брой на потребителите на интегрираните здравно-социални услуги за резидентна грижа за деца с трайни увреждания с потребност от постоянни медицински грижи са:	1	броя
19	Максималният брой на потребителите на интегрираните здравно-социални услуги за резидентна грижа за пълнолетни лица с трайни увреждания с потребност от постоянни медицински грижи са:	5	броя
20	Максималният брой на потребителите на интегрираните здравно-социални услуги за резидентна грижа за възрастни хора в невъзможност за самообслужване с потребност от постоянни медицински грижи са:	6	броя
21	Максималният брой на потребителите на социалната услуга осигуряване на подслон за бездомни лица по чл. 15, т. 9 от ЗСУ е:	1	броя
22	Максималният брой на потребителите на социалната услуга осигуряване на подслон за лица в кризисна ситуация по чл. 15, т. 9 от ЗСУ е:	1	броя
23	Максималният брой на потребителите на социалната услуга осигуряване на подслон за деца, пострадали от домашно насилие и деца – жертви на трафик по чл. 15, т. 9 от ЗСУ е:	1	броя

24	Максималният брой на потребителите на социалната услуга осигуряване на подслон за пълнолетните лица, пострадали от домашно насилие и лица – жертви на трафик по чл. 15, т. 9 от ЗСУ е:	1 броя
-----------	---	---------------

След автоматичното определяне на максималния брой потребители, и с оглед удовлетворяването на нуждите и изведените потребности от социални и интегрирани здравно социални услуги, на общинско ниво се извеждат следните услуги:

Социална услуга по чл. 15 от ЗСУ	Допустим минимален брой потребители/места	Допустим максимален брой потребители/места	Изведени потребители
социалната услуга информиране и консултиране по чл. 15, т. 1 от ЗСУ	4	35	16
социалната услуга застъпничество и посредничество по чл. 15, т. 2 от ЗСУ	8	25	11
социалната услуга терапия и рехабилитация по чл. 15, т. 4 от ЗСУ	20	50	21
социалната услуга обучение за придобиване на умения по чл. 15, т. 5	8	35	12
социалната услуга подкрепа за придобиване на трудови умения/пълнолетни лица/ по чл. 15, т. 6	8	30	9
социалната услуга дневна грижа за пълнолетни лица с трайни увреждания по чл. 15, т. 7	20	30	22
социалната услуга резидентна грижа за лица в надтрудоспособна възраст без увреждания по чл. 15, т. 8	15	120	19
социалната услуга резидентна грижа за пълнолетни лица с интелектуални затруднения по чл. 15, т. 8 от ЗСУ	8	30	8
социалната услуга резидентна грижа за пълнолетни лица с физически увреждания по чл. 15, т. 8	8	30	19

10 Изводи

На база получените данни за община Криводол в Приложение № 5 и липсата на действащи социални услуги (единствената функционираща услуга е „Асистентска подкрепа“), финансирани изцяло или частично от държавния бюджет, не може да се да се направи съпоставка между налични социални услуги и данните за максимален брой на потребителите на социалните услуги, за които ще се осигури изцяло или частично финансиране от държавния бюджет, по видове социални услуги, от които да се направят изводи за:

- Къде услугите работят с увеличен капацитет;
- Къде услугите работят с намален капацитет;
- Социални услуги, за които към момента е изчерпана необходимостта от тяхното предоставяне, съобразно изведените нужди;

Анализът дава възможност да се определят необходимите услуги, съобразно изведените нужди и при осигурено финансиране на дейности за социална инфраструктура по Програмите за развитие на човешките ресурси (ПРЧР), Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони (СПРЗСР) за

периода 2021-2027, както и по Плана за възстановяване и устойчивост на Република България (ПВУ).

В последните години в община Криводол се развиват успешно услуги в общността, като Домашен социален патронаж, който е местна дейност.

Предоставяни са и услуги в домашна среда по различни програми и проекти, като „Личен асистент“, „Социален асистент“, „Домашен помощник“, но финансирането им е с определен период на изпълнение и прекратяването им води до липса на устойчивост на услугата.

Негативните демографски процеси, характерни за България през последните години засягат в голяма степен община Криводол. Застаряването на населението и непрекъснато увеличаващия се брой на самотните възрастни хора и хора с увреждания, които са социално изолирани, не могат сами да се обгрижват и задоволяват ежедневните си потребности, поражда необходимостта от търсенето на възможности и перспективи за предоставяне на нови услуги от резидентен тип, с цел насърчване на социалното включване и интегриране в обществото на тези групи в неравностойно положение.

Във връзка с горното, в община Криводол, се планират следните услуги по изведен максимален брой потребители:

Социална услуга по чл. 15 от ЗСУ	Допустим минимален брой потребители/места	Допустим максимален брой потребители/места	Изведени потребители	Действия на община Криводол
социалната услуга информиране и консултиране по чл. 15, т. 1 от ЗСУ /специализирано/ - подкрепа за придобиване на трудови умения (за младежи над 16-годишна възраст и пълнолетни лица); -дневна грижа -резидентна грижа -асистентска подкрепа	4	35	16	планира
социалната услуга застъпничество и посредничество по чл. 15, т. 2 от ЗСУ /специализирано/ - подкрепа за придобиване на трудови умения (за младежи над 16-годишна възраст и пълнолетни лица); -дневна грижа -резидентна грижа -асистентска подкрепа	8	25	11	планира
социалната услуга терапия и рехабилитация по чл. 15, т. 4 от ЗСУ/специализирано/ - подкрепа за придобиване на трудови умения (за младежи над 16-годишна възраст и пълнолетни лица); -дневна грижа -резидентна грижа -асистентска подкрепа /ако ТР не се предоставя целодневно/	20	50	21	планира
социалната услуга обучение за придобиване на умения по чл. 15, т. 5	8	35	12	планира
социалната услуга подкрепа за придобиване на трудови умения/пълнолетни лица/ по чл. 15, т. 6/специализирано/ - подкрепа за придобиване на трудови умения (за младежи над 16-годишна възраст и пълнолетни лица);	8	30	9	планира

-дневна грижа -резидентна грижа -асистентска подкрепа				
социалната услуга дневна грижа за пълнолетни лица с трайни увреждания по чл. 15, т. 7 като специализирана социална услуга; - подкрепа за придобиване на трудови умения (за младежи над 16-годишна възраст и пълнолетни лица); - асистентска подкрепа (ако ДГ не се предоставя целодневно).	20	30	22	планира 1 бр. с капацитет 20 потребители
социалната услуга резидентна грижа за лица в надтрудоспособна възраст без увреждания по чл. 15, т. 8 информирание и консултиране - като специализирана социална услуга;	15	120	19	планира 1 бр. с капацитет 15 потребители
социалната услуга резидентна грижа за пълнолетни лица с интелектуални затруднения по чл. 15, т. 8 от ЗСУ-информирание и консултиране - като специализирана социална услуга; - застъпничество и посредничество; - терапия и рехабилитация - като специализирана социална услуга, извън резидентната грижа; - обучение за придобиване на умения - като специализирана социална услуга.	8	30	8	планира 1 бр. с капацитет 15 потребители
социалната услуга резидентна грижа за пълнолетни лица с физически увреждания по чл. 15, т. 8 информирание и консултиране - като специализирана социална услуга; - застъпничество и посредничество; - терапия и рехабилитация - като специализирана социална услуга, извън резидентната грижа; - обучение за придобиване на умения - като специализирана социална услуга.	8	30	19	планира

Община Криводол, разполага с подходящи терени за построяване и последващо развиване на модерна, ефективна система от социални услуги, които поставят в своя център ползвателя, отговаря на нуждите на общността, осигурява равен достъп на потребителите от общината и областта.

При възникнала необходимост община Криводол може да сключи споразумение съгласно чл. 56 от ЗСУ с всяка една община в област Враца, в която ще бъдат разкрити социални услуги за потребностите на жителите на община Криводол.

Изведените препоръки ще са основата на предложението на общината за социалните услуги, които ще влязат в националната карта.

11 Приложения

Приложение № 1 – таблица желаещи

Приложение № 2 – таблица образование

Приложение № 3 – таблица здравеопазване

Приложение № 4 – таблица персонал

Приложение № 5 – таблица критерии

Приложение № 6 – схема на трансформиране

Приложение № 7 – пример за съпоставка